

Raitz

ALKOHOLIN TUHOJA.

NÄYTELMÄ-SARJA,

JONKA KIRJOITTI

EVOLD FERD. JAHNSSON.

I.

Jouluaattona juomarin kodissa.

1-näytöksinen näytelmä.

TURKU 1892.

Emil Öhmanin kustannuksella.

Hinta: 50 penniä.

Emil Öhmanin kirjasto

IV 61

Kapsel

ALKOHOLIN TUHOJA.

NÄYTELMÄ-SARJA,

JONKA KIRJOITTI

EVALD FERD. JAHNSSON.

I.

Jouluaattona juomarin kodissa.

1-näytöksinen näytelmä.

TURKU 1892.

Emil Öhmanin kustannuksella.

*Kaikki lainmäärämät oikeudet pidättää itsel-
tensä tekijä.*

TURKU,

G. W. Wilén ja Kumpp. kirjapaino.

1892.

Yleisölle.

Se sarja näytelmiä, joita olen aikonut julkaista nimi-
lehdessä luettavan otsakirjoituksen alla, esiintyy kokonaan va-
timattomana. Nämät näytelmät ovat ai'otut seuranäytelmiksi,
etenkin maamme raittiusyhdistysten käytettäväksi. Siksi olen-
kin niitä sepittäessäni pitänyt silmällä tilapäisten näytelmä-
seurojen tavallisesti köyhänpoolista näyttämökalustoa samoin
kuin sitä verrattain vähäistä näyttelemiskykyä, jota harjaantu-
mattomilta näyttelijöiltä sopii pyytää. Mutta vaikk'ei tilapäis-
ten näyttelijöiden näyttelemineen vastaakaan taiteen vaatimuksia,
niin voivat seuranäytelmätkin kuitenkin tehokkaasti vaikuttaa
kansamme henkielämään.

Erittäin ilahuttavana tosiasiana on minusta nähden pi-
dettävänä se seikka, että useat maamme raittiusseuroista ohjel-
miinsa ovat ottaneet näytelmä-kappalten näyttämisen. Joku
suuri kirjailija on sanonut, että näyttämöalava pyytää olla maailma.
Näyttämöllä näkee katsoja ihmisten hyveet ja paheet kuvattuina
sellaisina kuin ne maailmassa esiintyvät. Hyveet saavuttavat
kiitoksen, paheet saavat ansaitun palkkansa. Sovitus-enkelinä
on Kaikkivaltiaan Jumalan sovittava käsi.

Varsinaisia raittiusnäytelmiä löytyy niukalta. Kartut-
taakseni tätä vähäistä varastoa olen ryhtynyt tähän toimeen.

Näytelmä-kappalten käyttämistä raittiusasian edistämiseksi
lienee muutamilta tahoilta vastustettu. Minusta osoittaa tuol-
lainen vastustaminen ahdasmielisyyttä ja turhaa pelkoa, vaikka
olenkin vakuntettu siitä, että vastustajat jalossa tarkoituksessa
ovat tähän vastustukseensa ryhtyneet. Sillä jos vaan pidetään
silmällä, että näytellään sivoelliseen henkeen kirjoitettuja näy-
telmiä, niin ei niistä tarvitse turmelusta pelätä, vaan on niiden
vaikutus katsojiin epäilemättä oleva päinvastaista laatua.

Turussa Marraskuun 3 p:nä 1892.

Tekijä.

Henkilöt:

Erkki Häyrinen.

Annaliisa, hänen vaimonsa.

Mari.

Pääkkö.

Neiti Hyvönen.

Palvelustyttö.

(Tapaus jouluna v. 1891 Turun kaupungissa.)

(Näyttämä kuvaa pientä tupaa, jossa ovat perällä ja vasemmalla. Lahella sivuoven huono pöytä ja sen takana tuoli. Pöydällä kiviastia, jossa on vettä, sekä avonainen kirja. Oikealla ruokakaappi. Perällä pari kolme tuolia).

Ensimmäinen Kohtaus.

Annaliisa (yksin. Istuu esiripun nonstensa pöydän vieressä lukien raamatua. Nousee kotvasen kuluttua seisalle.) Ajatukseni harhailevat sinne tänne enkä saa niitä kiinnitetyiksi luettuihin sanoihin. En kauemmin raamatustakaan löydä rauhaa levottomalle mielelleni! (hieroen käsiansa yhteen.) Eikä hän saavu kotia! — Ehkä kuitenkin. (Rientää peräovelle ja kuulustelee.) Ei askelten kaikuakaan! — Voi kuinka täällä on kylmä! . . . Kuinka vapi-sen! Heikko olen . . . milloin viime kerran söin-kään? Mutta mitäpä ruuasta, jos ei vaan tuo pie-nokainen tuolla kuolisi viluun! (Rientää sivuovelle, jonka avaa ja kohta jälleen sulkee.) Huh! kuinka kylmä sielläkin. Eikä tikkua, ei edes lastua, millä lämmittää! Missä, missä viipynee Erkki, joka jo eilen lupasi tulla ko-tia rahoineen? (Katsoo taas ovesta sisään.) Vaan vielähän tuo elää — koska peite kehdoissa liikahti.

(*Mari astuu sisään peräovesta kori ja pieni joulukuusi kädessä.*)

Toinen Kohtaus.

Annaliisa ja Mari.

Mari. Hyvää huomenta Annaliisa! Pistäy-dyin vaan ohimennen, torilta palatessani pikimäl-

tään tänne sisään vähän lämmittelemään ja toivottamaan sinulle onnellista joulua. (Puhalttaa käsiään.) Mutta onhan sinulla täällä kovin kylmä!

Annaliisa (syysään.) Vai Huovisen Mari! Ennemmin kuolen kuin hänelle tunnustan totuuden. Hän huhun siitä levittäisi kautta koko kaupungin. (Aksoen.) Terve tultuas Mari! Olipa oikein hauskaa, että . . .

Mari. (Keskeyttäen.) Mitäpäsi siitä hauskuudesta puhumista tähän aikaan! . . . Kovat ovat ajat . . . (Lisäkee joulukunnon nurkkaan.) Niin . . . Torillakin oli tänään kaikki niin kallista, että oikein sydäntä särkee köyhän ihmisen! Puhuttiin kesällä, kun tuli huono heinävuosi, että liha talvella tulisi halvaksi. Ihmiset eivät muka voisi pitää elukoitaan elossa ilman ruuatta. Mutta — voi herranen aika! — kuinka siinä erehdyimme! Katsoppas Annaliisa, tähän aikaan elävät ihmisten elukat ruuattakin ja — liha entistään kalliintuu. (Avaa korissa.) Huomaappas, että tuo pieni paistinlihan näköinen lihamöhkäle maksoi viisikolmatta penniä päälle markan! Entäs nämä ahvenet . . . katso Annaliisa — millaisia joutavia, pieniä vekkuleita! . . . neljä naulaan. Satuin myöhästymään torille. Niitä ostin viisi naulaa . . .

Annaliisa (syysään.) Noita ahvenia hän kutsuu pieniksi! Voi, jospa olisi minulla yksikin naula niitä!

Mari. Mitäs sanoit?

Annaliisa. En mitään.

Mari. Niin . . . myöhästyin — ja sain maksaa kolmekymmentä penniä nauhalta . . . Entäs hinta muista pienistä! Pitihän ostaa voitakin — markka kymmenen penniä huonoimmastakin. Ja kallista hinnasta sitte lasten varaksi yhtä ja toista, sillä lasten mielessä on yhtä monta makua kuin

kissan kielessä, jotta pitää olla monta laajia: jota useampia, sitä parempi heistä. Etkö usko sitä?

Annaliisa. Miks'en uskoisi?

Mari. Niin . . . niin — tunnethan sen omasta lapsuuden ajastasi! Oh — muistanpa vielä — olihan sinulla hyvä koti ja vietithän onnellisia päiviä silloin! Olitkin oikein veitikka tytöksi! Kaikki nuoret miehet sinuun ihastuivat! Minua kutsuttiinkin, sinuun verraten, rumaksi ja siitä olit ylpeä.

Annaliisa. Älä kevytmielisesti puhu menneistä ajoista. Kyllä Jumala elämässä kaikki tasoittaa . . .

Mari. Aivan totta . . . olet ihan oikeassa . . . Jumala kaikki tasoittaa . . . sen sanoi pastori hyvin selvästi raamatunselityksessään viime sunnuntaina. Oh! oh! Kyllä se vaan on oikein toden totta, että Jumala kaikki tasoittaa . . . sen täällä kaupungin sivusyrjällä kyllä saa tuta. Olipa pastorilla oikein, oli kyllä! — Mutta kyllä se kaikissa tapauksissa oli kummaa, että menit tuolle Häyrisen Erkille, köyhälle torpan pojalle, kun olisit nuoria talonisantiäkin saanut vaikka kuinka monta! Kaikki ihmiset sitä ihmettelivät! Arvasimmehan jo silloin, että hänestä oli tuleva kelvoton juopporenttu. Mutta rakkaus on sokea, sanotaan, — on tosiaankin! — Eikö sinun nyt kelpaisi olla varakkaan talon emäntänä? Mikä talon emännän päville vertoja vetää? Olisihan se toista kuin tämä nykyinen iloton tilasi!

Annaliisa. En tiedä talon emäntäin onnea liioin kehua. Moni heistä viettää, palkollistensa orjattarena, koiran päiviä. Muuten olenkin varsin tyytyväinen onneeni. Erkissä on kyllä miestä mieheksi siinä kuin minussa on vaimoa vaimoksi.

Mari. Halveksiva puhesi talon emäntäin onnesta on tuota vanhaa juttua ketusta ja pihlajanmarjoista! Katumuksesi on nyt myöhäistä: siihen onneen et enää pääse. Sentähden solvaat sitä. Vaan mitäs näistä! Jättäkäämme nuo entiset muistot rauhaan! Salli minun kysyä, mitenkä olet aikonut viettää joulua, mitä kaikkea sinä olet ostanut?

Annaliisa (tyrkäytt.) Mitä se sinuun koskee?

Mari. Suo anteeksi — alä suutu! Enhän minä kysymykselläni mitään pahaa tarkoittanut. Olemehan saman kylän lapsia.

Annaliisa. Olemme kyllä.

Mari. Niin, miks'en siis kysyisi? . . . Vaan . . . sinä olet niin kovin vaalea, näytät niin kummalliselta . . .

Annaliisa. Kummempia on nähty!

Mari. Annaliisa! Annaliisa! — alä koukuitele! Minä olen ystäväsi — lapsuutesi leikkikump-pali! Minä tahdon tietää totuuden. (Läskö korissa syrjäkän ja tarkastelee, Annaliisan vaiti ollessa, uunia ja ruokakaappia, jonka ovet hän avaa.) — Nyt hyvin ymmärrän miksikä täällä on niin kylmä. Sinulla ei ole puita, joilla lämmitää.

Annaliisa. Miks'ei olisi?

Mari. Uuni on jääkylmä. Sitä ei varmaan-kaan moneen päivään ole lämmitetty. Näenhan myös kuinka vapiset vilusta.

Annaliisa. En ole pitkään aikaan ollut terve. "Fluntsaako" lienee taikka mitä . . . Sairaudesta ihminen toisinaan vapisee . . .

Mari. Älä koukuitele Annaliisa — sanon vielä kerran! Sinä et myöskään ole tehnyt minkäänlaisia ostoksia jouluksi — vai miten?

Annaliisa. Se, joka luulee ja uskoo itse kaikki tietävänsä, ei toisilta kysy! . . . (Naurahitaen.) Vaan miksikä laskettelet mitättömiä?

Mari. Sitä en tee. Vastaa suoraan, Annaliisa parka, onko Häyrinen taas, armottomasti jättäen sinut nälän tuskaan, oleskellut juopporetkillään?

Annaliisa. (Ylpeästi.) Onko Häyrinen ennen pyytänyt sinulta lupaa, koska hän saa lähteä kaupungille taikka kysynyt neuvoa, milloinka hänen pitäisi tulla kotia, milloinka ei? Oletko sinä hänen toimiensa tutkija ja hänen matkojensa määrääjä? — Entäs kuka on sinulle sanonut, että tässä perheessä olisi nälkää nähty, taikka puutetta kärsitty?

Mari. Älä luule, Annaliisa kulta, että ylpeydelläsi sokaiset silmäni! Häyrinen on taas tunnetuilla rentturetkillään, sen huomaa kaikista.

(Pääkkö astuu sisään peräovesta, karvalakki syvään painettuna silmille ja korville, pullo taskussa.)

Kolmas Kohtaus.

Entiset ja Pääkkö.

Mari. Vaan tuossapa hän tuleeekin . . . Että-päs toki, kurja juomari . . . keho hylkyri . . . itse jouluaattona julkenet tulla nälkää ja kaikenlaista kurjuutta kärsivän vaimosi luo viinapullo taskussa! Pitäisi hävetä! (Ottaa äkkisä pulloa Pääkön taskusta ja heittää sen oven kautta alas pihalle.) Tuolla se nyt pirstaleina!

Pääkkö. No . . . no . . . noh! Turkanen aika sentään! Mitä tämä pyytää merkita? Entäs mitäpä nyt vaimoni sanonee?

Mari. Vaimosi . . . kurja! Tiedäthän kyllä, mitä h—tin juomaa tuo pullo sisälsi!

Pääkkö. Siirappia siinä oli. Vaimoni lähetti minun puodista ostamaan siirappia jouluruuan höys- teeksi ja pyysi minua kohta palajamaan kotia . . .

Mari. Siirappiako! — Pääkköhän sinä oletkin!

Pääkkö. Niinpä olen . . . Käski kohta kotia, mutta ohimennen poikkesin kuulustelemaan, josko Häyrinen jo on päässyt putkasta, jonne poliisit veivät hänen syystä, että hän juomapäissään oli tapellut ja pitänyt pahaa elämää. — Mutta mistä nyt saan- kaan siirappia, kun ei minulla enää ole rahojakaan, akka kun ei pannut enemmän mukaan kuin juuri täsmälleen siirapin hinnan? Kuinka uskallankaan nyt mennä kotia?

Annaliisa (vaipuu istumaan pöydän lähellä olevalle tuolille.)
Taivaan herra — mieheni putkassa!

Mari. Pyörtyikö se nyt siihen? . . .

Pääkkö. Voi poloista! Mikä meille nyt tulee- kaan neuvoksi?

Mari. Onneksi on tässä vadissa vettä, — muuta särvintä ei raukalla taida ollakaan! (Kaataa nenällinansa pöydällä olevaan vatliin.) Kyllä maar' kannattaa pyörtyä sellaisen roikaleen tähden! (Heroo Annaliisan otsaa ja oltimoja nenällinallaan.) Enpä Annaliisan sijassa sellaisesta olisi millänikään . . . Hyvinpä tekivät, että korjasivat semmoisen rentun lukon ja salpojen taakse!

Pääkkö. Lienetpä oikeassa, Mari. Päihtyneenä on Häyrinen kovin hurjapäinen. Tulloon siihen silloin vaikka itse kuvernööri, niin kyllä Häyrinen empimättä antaa hälle nyrkistä.

Mari. Annettaisiinko sellaisen kulkea vapaana rauhallisten ihmisten joukossa!

Annaliisa. (Tointun, nousee seisalle.) Se oli vaan sa- tunnainen pahoinvointi! Menihän se jo ohi! Tun- nen itseni taas ihan terveeksi.

Pääkkö. Olipa hyvä, että taas toinnuit! Mi- nun ei olisi pitänyt puhua koko asiasta mitään.

Mari. Mitäs hyötyä siitä, että olisit sen sa- lannut? Ennemmin taikka myöhemmin olisi Anna- liisa kuitenkin saanut tiedon siitä.

Pääkkö. Niinpä kai . . . sillä tavoin itsekin ajattelin.

Mari. Pianpa sellaiset tapaukset tulevat kuu- luviin. — Vai tappeli juomapäissään! — Senkin vetelys!

Pääkkö. Äläpäs sano niin! Kröönperin maka- siimissa olen nähnyt Häyrisen yhdellä kädellä nos- tavan kymmenen leiviskän rautapainon . . . Kyllä hän on jotensakin vahva mies . . .

Mari. Sitä suurempia onnettomuuksia voi hän humalapäissään saada aikaan! — Eikö tuota jolla- kin keinoin saisi johonkuhun raitiusseuraan! Etkö ole häntä siihen kehoittanut?

Annaliisa. Hm . . .

Pääkkö. Näinhän Häyrisen viime syksynä ker- ran Annaliisan seurassa raitiuskokouksessa.

Mari. Siis on hän asiaa joskus tuumaillut. (Annaliisalle.) Entäs mitä jalestapain sanoi tästä käyn- nistään?

Annaliisa. Oli kovin julmistunut, että olin hou- kutellut häntä sinne. Sanoi, että siellä puhuttiin paljasta moskaa ja väitti, että nuo raitiispuhujat ovat itserakkaita, ulkokullattuja fariseuksia, joita pitäisi hirttää . . .

Pääkkö. Hi, hi, hi! Sanoiko sellaista raitiuis- puhujista? Se on niin hänen tapaistaan! Vai kut- sui heitä ulkokullatuiksi fariseuksiksi! Hi! Hi!

Neljäs Kohtaus.

Entiset ja Häyrinen.

Häyrinen (rullaa, huparoiden peräoven takana.)

Pirunpoikaa ja pippureita

Ostan puotiloissa,

Viina-kultaa ja olutlientää — — (Astuu, hie-

Särvin tillikoissa. — man horjuen, sisään.)

Kuutt' morkens!

Mari (tarttuu nurkassa olevaan luntaan.) Voi, kuinka te-
kee mieleni!

Annaliisa (vientää Häyriseille vastaan.) Vihdoin vii-
meinkin! Terve tultuasi kotia! Olipa oikein hauska,
että tulit! Olen sinua niin odottanut — yöt päi-
vät puhki! (Syrjään Häyriseille.) Kiitos Häyrinen siitä,
että kuitenkin tulit! Tosin luotinkin sinuun . . .
olin varsin varma siitä, ett'et jättäisi meitä yksi-
nämme jouluksi. Anna minulle nyt vähän rahoja
ostaakseni puita, ett'emme, lapsesi ja minä, kuole
viluun!

Häyrinen (sielukassaan.) Mitä p—ttä sinä puhut ra-
hoista? Vieläkö mitä! Nuo pirun poliisit ja poliisi-
mestari itse, tuo korkean kruunun kirottu katu-
junkkari, tuomitsivat minulle sakot ja sakoillaan
minulta varastivat rahani! — H—tin tuli sentään!
— Vieläkö hän puhuu rahoista! Kaksi tyhjää tas-
kua minulla on (kääntää taskunsa ulos.) — näeppäs! —
Mutta sen sanon sinulle kurja roisto, että ell'et
toimita minulle viinaa, viinaa heti paikalla, niin lyön
sinun mäsäksi kuin sammakon mäti! Viinaa — kuu-
letko, vaalea kana! — viinaa — taikka pirunpoikaa!

Annaliisa. Älä joudu hurjaksi, rakas Häyri-
nen. — Lapsemme tähden.

Häyrinen. Lapsemme! — mäsäksi hankin!

Annaliisa. Älä reuhoo! — näiden vieraiden
tähden ollos tyyni!

Häyrinen. Huolisinko minä mokomista mou-
kista! Hui, hai!

Pääkkö (painaa karvalakkinsa päähänsä ja aikoo mennä ovesta
ulos.)

Mari (tarttu Pääkön takin hihaan.) Älä lähde! Synti
olisi jättää Annaliisa parkaa kahden kesken tuon
hurjan kanssa.

Pääkkö. Kylläpä niin . . . Ajattelin vaan tuota
siirappi-asiaa. Olisin ehkä Topolta saanut markan
lainaksi.

Mari. Kyllä minä sitte vahinkosi korvaan.

Pääkkö. Hyvä juttu. — Jään siis odottamaan.
(Hän istuu eräälle tuolille oikealle.)

Annaliisa. Voi Häyrinen kulta — älä katso
minuun noin kiivaasti, noin jyrkästi! — Rauhoitu!

Häyrinen. Toimita minulle viinaa, sanon minä!

Annaliisa. Mistä minä sitä toimittaisain? Ei-
hän minulla ole edes penniäkään.

Häyrinen. Niin vie jotakin pantiksi Harakan
Heikille! . . .

Annaliisa. Mitä veisin?

Häyrinen. Mitä hyvänsä . . . hameesi!

Annaliisa. (Katkerasti.) Eihän kukaan siitä an-
taisi minulle pullollista viinaa . . .

Häyrinen. Kuka on käskenyt sinua käymään
niin huonossa pukimessa, senkin porsas! — Vaan
onhan tässä pöydällä sopiva pantti . . . tuo pulska
kirja . . . oikeinpa korukansissa.

Annaliisa. Raamattuani en anna viinan hin-
naksi. Ennemmin kuolisin!

Häyrinen. Älä lörpöttele raamatustasi! (nojaantuu pöydän yli ja katsoo avattuun kirjaan.) Hei, hei!! Kas vaan! — Löytyyhän tuossa muutamia rivejä oikein pak-sua pranttia . . . Aivan ne näyttävät siltä kuin mullikat pikkivasikkain joukossa. Kummallista kuinka häikäisee silmiäni! Tule katsomaan!

Annaliisa (katsoo kirjaan.) Aivan samat sanat, joita luin vähän ennen kotiin tuloasi. — Tahdotko niitä kuulla?

Häyrinen. Tahdon . . . Olisipa hauskaa kuulla mitä se Mooses siinäkin paikassa taas hulluttelee!

Annaliisa (lukee hartaudella.) Kunnia olkoon Jumalalle korkeudessa, maassa rauhaa ja ihmisille hyvä tahto!

Häyrinen. Sinä teet minusta ilmeistä pilkkaa, vaimo rentukka! Mooses ei ole milloinkaan sellaisia sanoja sanonut! — Vai pidätkö minua pilanasi ja narrinasi! Kyllä minä sinut opetan, sinä katuala katajan jalka! (Työntää nostetuin nyrkein perkytyvä Annaliisaa vau-taan, mutta samassa astuu Pääkkö päättävästi väliin.)

Pääkkö. Malta mieles, mies! — Ellei vaimoni siirappipullo olisi pirstaleina pihalla, niin löisin sen mäsäksi sinun päähäsi. Sellaisen muistutuk-sen ansaitsisit tuollaisesta hävyttömästä käytökses-täs vaimoasi kohtaan! Häpee! Onko sinussa miestä mieheksi!

Häyrinen. On — juukel avita onkin! Ellet pidä suutasi, niin heitän sinun nurin niskoin ulos ovesta, niin että selkälunsi räyskyy ja kätälesi pil-viä tavoittelevat!

Pääkkö. Sopiihan koettaa! — Onhan minussa ennen ollut miehen vastavaaka!

Mari (uhaten luudalla.) Ja minä sanon sinulle, Häy-rinen, että ne tekivät hullusti, jotka hetkeksikään

päästivät sinut putkasta . . . Olisivat pitäneet si-nun siellä ikäsi kaiken, niin olisivat tehneet oikein . . . olisivat tehneet yhteiskunnalle hyvän työn! — Jos vielä rohkenet viatonta vaimoas ja lastas uhata, niin kuritan sinua . . . niin nainen kuin olenkin . . . tällä luudalla . . . jotta kyllä sen muistanet ja tie-tänet! . . .

Häyrinen. Vai minuako? — Vieläkö te perk . . .
(*Neiti Hyvönen*, puettuna hienoon talvipukuun, ja *Palvelustyttö*, kä-dessä kori, astuvat sisään peräoven kautta.)

Viides Kohtaus.

Entiset, neiti Hyvönen ja Palvelustyttö.

Neiti Hyvönen. Mitä eriskummallista melua täällä?

Mari. Neiti Hyvönen!

Häyrinen (väistyy takaisin vasemmalle ja asettuu pöydän ääreen istumaan.)

Pääkkö (ottaa lakkinsa pois päätään ja kumartaa syvään.)

Mari. Te, neiti . . . niin rikas . . . niin yl-häinen . . . kuinka tulettekaan näin köyhään ja kurjaan kotiin?

Neiti Hyvönen. Ei ole mikään koti köyhä eikä kurja Vapahtajamme syntymäjuhlan!

Mari. Mutta kuitenkin . . . tämä heidän . . . se tahtoo sanoa tuon juoppojätkän koti . . .

Neiti Hyvönen. Ei tämäkään koti!

Mari. Te ette tunne asian oikeata laitaa, neiti . . . Mutta minä tunnen Häyrisen ja tiedän, että hän on kehnoin renttu, kurjin olento mitä ajatella voipi!

Häyrinen (syrjään.) Pasiipa, sanoo ryssäläinen! — Kylläpä vielä suusi tukitsen!

Neiti Hyvönen. Vaan ei hän eikä kukaan muu ole liiaksi kurja Vapahtajamme armoa nauttimaan. Se armo on kaikille altis — häntäkin kurjemmille.

Häyrinen (syrjään, kolkosti.) Niin . . . niin . . . Puhui äitini minulle lasna ollessani tästä asiasta samalla tavalla . . .

Neiti Hyvönen (Annaliisalle.) Te olette kai matami Häyrinen?

Annaliisa. Olen, armollinen neiti!

Neiti Hyvönen. Minä käyn erään naisyhdistyksen asioita . . . Tulen tämän seuran puolesta tuomaan teille muutamia pieniä joululahjoja . . .

Annaliisa. Meillekö?

Neiti Hyvönen. Niin teille . . . Vast'ikään kerrottiin ja ennakoltakin tiesimme, että olette vähissä varoissa . . . olette köyhät. Harras toivomuksemme olisi jollakin tavalla lisätä joulu-iloanne.

Häyrinen (syrjään.) Mitä? Meidän joulu-iloammeko? Ovat muistaneet meitä!

Neiti Hyvönen. Kovin masentavalta tuntuu ajatella, että löytyy maailmassa niin paljon ihmisiä, joidenka iloa ja onnea köyhyys ja puute hämmäntävät! (Annaliisalle, joka on katkenyt kasvonsa käsinsä.) Älkää itkekö niin katkerasti! Tänä juhlanä ei kukaan saisi itkeä, tämä on ilon, rauhan ja autuuden toivon juhla. Rauhoittakaa kuitenkin mielenne! (Ottaa rahakokkaronsa taskustaan.) Yhdistyksemme rahalliset varat eivät ole suuret — eikä rahallisen rahan lahjoittaminen oikeastaan ensinkään kuulukkaan varsinaiseen ohjelmaamme. Toisinaan kuitenkin, etenkin joulun aikana, teemme poikkeuksen tässä suhteessa hätätilassa antamalla rahallistakin apua. Tällä vähäisellä summalla voitte kai joiksikuiksi päiviksi tulla toimeen. (Antaa erään setelin Annaliisalle.) Pyhien yli . . .

siksi että tulette terveemmäksi, jotta taas kykenette työhön . . . Näytätte niin kovin riutuneelta . . .

Annaliisa. Kaksikymmentä markkaa! Miten kiittäisinkään teitä?

Palvelustyttö (syrjään Marille.) Uskokaa — nuo rahat eivät olleet yhdistyksen rahoja.

Mari (palvelustyölle.) Senpä arvasin.

Neiti Hyvönen. Tuo vasu tänne, Mandi!

Palvelustyttö. Paikalla, neiti! (Hän antaa korin neiti Hyvöselle.)

Neiti Hyvönen (Annaliisalle.) Pukunne näyttää niin ohueksi, että siinä talvipakkasessa varmaan vilustutte. Tässä teille uusi villainen talvipuku.

Annaliisa (ottaa vastaan neiti Hyvösen hänelle antaman puvun.) Siunatkoon teitä taivaan Jumala, neiti!

Neiti Hyvönen. Se on, kuten sanoin, yhdistyksen lahjoittama samoin kuin tämä sarkanuttukin on yhdistyksemme joululahja teidän miehellenne.

Häyrinen (syrjään.) Minulle? Se on liiaksi!

Neiti Hyvönen. Lapsellenne olemme myös teetäneet uuden puvun ja kaksi paria sukkia . . . (Läskälee nämät lahjat samalle tuolille kuin sarkanuttukin.)

Annaliisa (hundahtaa tuskalla.) Lapselleni! EI'ei hän vaan jo olisi kuollut — viluun!

Häyrinen. Mitäs sanoitkaan, vaimo! (Hientää sivuovesta ulos.)

Neiti Hyvönen. Eihän kuitenkaan armollinen Luoja sitä salline, että kukaan lapsi kristillisen yhteiskunnan keskuudessa viluhun kuolee!

Häyrinen (palaaja takaisin. Valmollensa.) Hän elää! Hän elää! Rauhoita mieles, Annaliisa! (Neiti Hyvöselle.) Jalo neiti! Nyt huomaan ett'ei Jumala olekkaan meitä unhoittanut, kuten luulin. Synkän epätoivon valtaamana olen rapajuoppoona juonut, olen elänyt

hurjasti. Mekin olemme parempia päiviä nähneet ennen, siihen aikaan, jolloin en vielä ollut sellainen renttu kuin nyt, kuten Mari taällä asken sanoi, todellakin olen.

Pääkkö. Kyllä Häyrinen totta puhuu. Parempia päiviä ovat nähneet.

Häyrinen. Mutta minulta alkoi puuttua työtä, ensin harvemmalta, mutta sitten joka toinen päivä ja työtä saatuani ansaitsin niin vähän, ett'ei ansio riittänyt perheeni elatukseksi.

Neiti Hyvönen. Mahtaapi se, jos mikään, tuntua raskaalta, kun tahtoisi tehdä työtä eikä työn ansiota ole saatavissa!

Häyrinen. Kauan siinä kinasin, turhaan taiselin kurjuutta vastaan. Kun sitte vielä lisäksi loukkasin käteni ja tulin kuukauden ajaksi työhön kokonaan kykenemättömäksi ja kun onnettomuutemme tähän aikaan joutui kukkuroilleen sen kautta, että vaimonikin sairastui, niin ajattelin: koska Jumala on meidät unhottanut, voinhan minäkin hänet unohtaa.

Neiti Hyvönen. Kovin väärin teitte siinä, että heititte luottamuksenne hyvään Jumalaan!

Häyrinen. Niinhän teinkin.

Mari. Häyrinen ei juuri milloinkaan ole Jumalasta väliä pitänyt. Tiesi millä tavoin pääsikään rippikoulun läpi! Mutta eihän tuo ole kirkossa käynyt eikä evankeeliumin saarnaa kuunnellut. Siksi kävikin hänelle niin nolosti kuin on käynyt.

Häyrinen (katsoituaan suuttaneena Mariin.) Rupesin nyt juomaan — melkein jok'ainoa penni, jonka sain irti, meni viinoihin ja muihin hullutuksiin. Harvoin enää kävin kotona, sillä siksi oli minulla kuitenkin vielä omaatuntoa, että kammoksuin katsella vai-

moni päivä päivältä yhä vaalenevia kasvoja ja lapsiraukkani tuskaa. Mutta kotia tultuani — aina humalapäissä — raivostuin, paha henki valtasi minut kokonaan. Päähäni põllähti, että minun piti kostaa vaimolleni siitä, että hän oli niin riutuneen näköinen, ett'ei hän ollut yhtä reipas ja iloinen kuin ennen aikaan. Löin häntä, pieksin häntä.

Neiti Hyvönen. Kauhistava kuulla!

Häyrinen. Sitte läksin, häntä näin raakatytäni, taas kaupungille, onnettomana, rauhattomana, kerjasin pennin ja vein sen tilikkaan! Tällainen hirviö olen ollut! Te saavuitte tänne taivaan enkelinä, neiti!

Neiti Hyvönen. Ihmisenä tulen — mutta tavallansa olisin tullut enkelinä, jos käynnilläni voisin saattaa teitä parannukseen.

Häyrinen. Sen olettekin jo saaneet aikaan, jalo neiti! Pitkään aikaan en ole kunnollisten ihmisten huulilta kuullut muuta kuin pilkkaa ja ivaa. Tämä samoin kuin heidän ylenkatseellinen käytöksensä minua kohtaan on myrkyttänyt mieleni, paa-duttanut sydämeni, jossa viha, katkera viha kaikkia ihmisiä vastaan pääsi valtaavaksi tunteeksi. Usein olen kironnut koko ihmiskuntaa! Nyt sulivat hyiset hallat mielessäni, vihan tunteet haihtuivat. Uusi usko, uusi toivo on teidän ihmisrakkautenne, teidän hellyytenne kautta syntynyt sydämessäni! Nyt minäkin menen raittiuteen!

Annaliisa (syöksyy polvilleensa Häyrisen eteen ja tarttuu hänen käsinsä.) Onko se toden totta!

Häyrinen. On. Silmäni aukenivat nyt. Älä katso minua epäilevin silmin. Toisinaan tapahtuu, että mies yhdessä ainoassa hetkessä selviää kohme-lostaan. Jos voisit aavistaa niitä kauhistuksen,

katkeran tuskan ja katumuksen tunteita, jotka äsken viilsivät halki sydämmeni, ajatellessani, että olin ollut vikapää lapseni kuolemaan, ja niitä ilon tunteita, joita tunsin huomattuani, että hän vielä eli, niin ymmärtäisit, että minä tässä täydesti selväpääisenä olen antanut raittiuslupaukseni vakaasti pysyäkseni siinä.

Annaliisa. Armollinen Jumala! Sinulle kiitos tästä! Nyt asuu meidänkin luonamme joulurauha, jos muuten mikä tulkoon!

Neiti Hyvönen. Niin — kiitos Jumalalle siitä, että ei Hän ihmistä hylkää, vaikka ihminen Hänen hylkääkin!

Häyrinen (nostaa vaimonsa seisalle ja syltellee häntä.) *Annaliisa* parka! Sanomattoman paljon olet saanut kärsiä! Suo minulle anteeksi!

Annaliisa (nojaten päällensä Häyrisen rintaa vastaan.) En ole enää parka!

Paakkö. Kas vaan! Tulipa siitä Häyrisestä kuitenkin lopuksi mies!

Mari. Kukapa sitä olisi uskonut!

Loppu.

